

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden. Sterker nog: het is verboden. Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen. Delen kan dus altijd!

deVolkskrant

02-01-2017

Het nieuws van maandag 2 januari

Winnaar muziekprijs speelt liever in Salzburg

Hoornist Rob van de Laar, winnaar van de Nederlandse Muziekprijs, kan in Nederland door bezuinigingen niet meer leven van de muziek.

MERLIJN KERKHOF
AMSTERDAM

De man die woensdag de Nederlandse Muziekprijs krijgt heeft Nederland verlaten. Rob van de Laar (29) is verhuisd naar Salzburg, waar hij sinds een klein jaar solohoornist is in het Mozarteumorchester. De reden? In Oostenrijk kun je nog wél fatsoenlijk verdienen als jonge hoornist. En, belangrijker: musici worden er gewaardeerd.

Ook al krijgt Van de Laar straks de hoogste staatsonderscheiding voor jonge musici ('een geweldige eer'), de kunsten worden in Nederland niet op waarde geschat, vindt hij.

Een pijnlijk voorbeeld: het is 2010, Van de Laar speelt in het Residentie Orkest. Het debat over kunstsubsidies bereikt het kookpunt. 'De Haagse PVV-lijsttrekker had ons orkest 'dat tromboneclubje' genoemd; wij waren maar uitvreter. Zo werden wij ook bejegend. Ik werd zelfs uitgescholden in de tram. Alleen maar omdat ik daar zat met een koffer met een muziekinstrument erin.'

'De Haagse PVV-lijsttrekker noemde ons orkest 'dat tromboneclubje''

Van de Laar is jong, maar heeft al veel meegemaakt in de muziek. De Brabander, zoon van een zangpedagoog en een organist uit Helmond, wordt al op zijn 19de aangenomen bij het Residentie Orkest. Hij is dan nog niet eens afgestudeerd aan het Koninklijk Conservatorium. Vier jaar later neemt hij ontslag. Het is nog voor de grote bezuinigingsgolf, maar iedereen in het orkest weet dat er zware tijden op komst zijn.

'Het was heel deprimerend', zegt hij. 'Zit je daar dan als jong talent aan de koffietafel, terwijl iedereen om je heen steeds de vraag stelt: heb ik straks nog wel een baan, hoe zorg ik dan voor mijn gezin? Dan ligt de focus echt niet meer bij de vraag: wat heeft die ene grote dirigent gezegd over die maat? Ik was het JeugdOrkest Nederland gewend, ik wilde gewoon muziek maken.'

Hij vreest op dat moment dat hij zijn baan zal verliezen, maar eigenlijk wil hij toch al weg. Hij vindt dat hij te vroeg in het orkest is gekomen en wil eens in het buitenland studeren. En hij heeft ambitie: uiteindelijk wil hij eerste hoorn spelen, de belangrijkste partij. Hij werkt als freelancer, zit een paar jaar in het Brussels Philharmonic en treedt later in vaste dienst bij Het Gelders Orkest. Maar ook daar ziet hij de bezuinigingen toeslaan.

Dat hij in 2014 in Oostenrijk terechtkomt, dankt hij aan een tournee van het Concertgebouworkest. Van de Laar is mee als invaller. Na een concert ontmoet hij de hoornisten van twee andere toporkesten, de Berliner en de Wiener Philharmoniker. De hoornist van de Wiener nodigt hem uit bij hem verder te studeren.

Van de Laar studeert drie semesters in Wenen als zijn nieuwe docent hem op de vacature bij het Mozarteumorchester wijst: een prachtig veelzijdig orkest, gespecialiseerd in Mozart. Het is een zware auditie van twee dagen met zeventig kandidaten. Hij wint.

'Ik geniet hier iedere dag. In de zomer heb je hier de Salzburger Festspiele, dan kom je alle grote sterren uit de klassieke muziek tegen. Je voelt de traditie aan alles. Laatst fietste ik hier langs de rivier en ik floot een themaatje uit een symfonie. Er fietst een man voorbij en hij zegt direct: 'Bruckner hè, maar is het nou de Vijfde of de Zesde symfonie?' Die man was geen musicus, maar tandarts. Muziek is hier écht belangrijk.'

Zien we hem nog wel terug in Nederland, afgezien van de korte tournee bij de Philharmonie Zuidnederland die dinsdag begint? Als solist, als kamermusicus: ja. Maar voorlopig voelt Van de Laar zich senang in Oostenrijk. En met het muziekleven in eigen land zal het voorlopig niet veel beter gaan, vreest hij.

'Veel orkesten hebben niet eens meer de middelen om het grote romantische repertoire te spelen. Voor een Mahler ga je maar naar Amsterdam, wordt er dan gezegd. De orkesten worden kleiner, die geoliede machines worden vervangen door een halve-ensemblecultuur. En waar kunnen jonge musici nog ervaring opdoen? Ik zie veel talent naar het buitenland vertrekken.'

'Kijk nou naar Het Gelders Orkest. De musici spelen voor 60 procent van hun aanvankelijke salaris. Ze moeten bijklossen om zichzelf te kunnen onderhouden. Ik vind dat zo ontzettend triest. Als jij dan vraagt of ik in Salzburg zit omdat ik daar beter kan verdienen, dan is het antwoord: nee, ik zit hier omdat ik van de muziek wil leven.'

'Het is niet alleen een geldkwestie. Ik denk dat het typisch Nederlands is dat we ons om de vijf jaar afvragen: zo'n symfonieorkest, zo'n muziekschool, hebben we die nog nodig? Ik begrijp echt wel dat als er moet worden gekozen tussen een orkest en meer handen aan het bed, de zorg het altijd wint. Maar dat iemand daar op het podium zit te spelen, voor jóú, en je diep in je hart kan raken, dat is toch het mooiste wat er is? Als we daar al niet meer de waarde van inzien, waar leven we dan voor?'

Rob van de Laar soleert bij de Philharmonie Zuidnederland in Richard Strauss' Eerste hoornconcert t/m 8/1. De uitreiking van de Nederlandse Muziekprijs is 4/1 in het Theater aan het Vrijthof, Maastricht.

Ontwikkeling

Wat houdt de Nederlandse Muziekprijs in?

De Nederlandse Muziekprijs is de hoogste staatsonderscheiding voor een jonge musicus van het ministerie van OC&W. Als laureaat krijg je niet 'zomaar' een geldbedrag: in feite is de prijs een ontwikkelingstraject dat al voor de uitreiking is ingezet. Een musicus die in aanmerking komt, krijgt een mentor toegewezen en wordt in staat gesteld om lessen te volgen. Als de commissie overtuigd is van 'een positieve ontwikkeling', adviseert zij om de musicus de prijs toe te kennen. De prijs ging eerder naar onder anderen violiste Janine Jansen (2003). Vorig jaar waren harpist Remy van Kesteren en pianist Hannes Minnaar uitverkoren. Eén keer eerder ging de prijs naar een hoornist: dat was Jacob Slagter in 1988.

Nieuw publiek

Het moet de jury van de Nederlandse Muziekprijs ook hebben aangesproken dat Rob van de Laar zijn best doet om nieuw publiek te bereiken. Dat doet hij bijvoorbeeld door een filmconcert te ontwikkelen met regisseur Lucas van Woerkum. Hierin wordt een dialoog tussen Johannes Brahms en diens biograaf Max Kalbeck verweven met de live-uitvoering van Brahms' Hoorntrio. Dat stuk heeft Van de Laar ook vastgelegd op een nieuwe cd. Beide projecten zijn met behulp van de prijs bekostigd.

♥ 1 lezer vindt dit een goed stuk.

Dit stuk las je voor € 0,25 via Blendle. Viel het tegen? [Vraag je geld terug](#).

Lees je graag de Volkskrant? [Neem een abonnement](#)